

Үкіметтің және Жоғары аудиторлық палатаның
есептеріне қатысты
ҚР Парламенті Сенатының
пленарлық отырысындағы
Ұлттық Банктің Төрағасы
Ғ.О. Пірматовтың баяндамасы,
Астана қаласы, 2023 жыл, 15 маусым

Құрметті Мәулен Сағатханұлы!

Құрметті депутаттар!

2022 жылы Қазақстанның экономикасы мен қаржы секторы **тегеурінді сын-қатерге** ұшырап, аса жоғары белгісіздік жағдайында дамыды. Геосаяси дағдарыстың салдарынан әлемдік экономиканың өсімі **6,2%-дан 3,4%-ға** дейін баяулады. Ал, инфляция соңғы жылдардағы рекордтық деңгейге жетті.

Осыған байланысты Қазақстандағы экономикалық белсенділік те баяулады. 2021 жылғы **4,3%-бен** салыстырғанда, жалпы ішкі өнім 2022 жылы **3,3%-ға** өсті.

Осыған қарамастан, биыл жыл басынан бері әлемдегі экономикалық белсенділік оң үрдісті көрсетуде. Бұл іскерлік белсенділік индекстерінде көрініп отыр. Біз осы жағдайдың Қазақстанда да орын алғанын байқадық. 5 айдың қорытындысы бойынша жалпы ішкі өнімнің өсімі **4,5%-ға** бағаланды.

Өткен жылы азық-түлік пен шикізат бағасының әлемдік деңгейде өсуінен, жоғары инфляциялық күтулерден және фискалдық ынталандырудан **Қазақстанда инфляция** жеделдей түсті. Әлемдегі **логистикаға** қатысты жағдайдың жақсаруына қарамастан, санкциялар мен батыс елдері компанияларының **Ресейден** кетуі Қазақстанда тауар жеткізу жолдарының қалпына

келуіне кедергі болды. Осы жағдайлар қосымша проинфляциялық қысым көрсетті.

Сөйтіп 2022 жылдың соңында инфляция **20,3%-ға** жетті. Азық-түлік бағасының өсімі инфляцияға едәуір үлес қосты.

Ұлттық Банк инфляцияны тұрақтандыру үшін **инфляциялық таргеттеу** режимін ұстана отырып, **дезинфляциялық монетарлық саясатты** жүргізуде. 2022 жылы Ұлттық Банк базалық мөлшерлемені **16,75%-ға** дейін көтерді. Базалық мөлшерлеменен қатар теңгедегі активтердің **кірістілігі де өсті**.

Қабылданған шаралар **қаржы жүйесінің тұрақсыздануына жол бермеуге** және теңгедегі активтерге деген сенімді сақтауға мүмкіндік берді.

Валюта саудасының **нарықтық қағидаттарын кеңейту**, Ұлттық Банк **әрекеттерінің транспаренттілігін** арттыру есебінен **валюта нарығының балансы** жақсара түсті. Оны бағамның **екіжақты құбылмалылығынан көруге болады**. Өткен жылдың наурыз айында айырбас бағамы 1 доллар үшін **512** теңгеден жоғары рекордтық мәнге дейін әлсірегеніне қарамастан, жыл соңына қарай **462,7** теңгеге дейін 9,7%-ға нығайды. Осылайша валюта нарығы қалпына келді.

2022 жылы Үкіметпен бірлесіп **Теңгедегі салымдарды қорғау бағдарламасы** іске асырылды. Бағдарлама жеке тұлғалардың теңгедегі депозиттері бойынша өтемақы төлеуді көздейді. Бөлінген өтемақының жалпы сомасы **306,6** млрд теңгені құрады.

Нәтижесінде теңгедегі салымдар 2022 жылдың

қорытындысы бойынша **21,2 трлн** теңгеге дейін **22%-ға** өсті. Ал долларландыру көлемі **31,6%-ға** дейін төмендеді. Биыл теңгедегі салымдар **21,4 трлн** теңгеге дейін өсті. Депозиттердің долларлануы 30%-дық межеден төмендеп, **29,3%-ды** құрады. Осылайша ол соңғы 15 жылдағы минимумға жетті.

2023 жылдың мамыр айында **жылдық инфляция** біздің болжауымызға сәйкес наурыз айында басталған төмендеу үрдісін жалғастырып, **15,9%-ды** құрады. **Азық-түлік инфляциясы 16,5%-ға, азық-түлікке жатпайтын тауарлар инфляциясы 17,2%-ға, сервистік инфляция 13,5%-ға** дейін баяулады.

Әлемдегі азық-түлік бағасының төмендеуінен және Қазақстанның **сауда-серіктес елдерінде** инфляцияның айтарлықтай баяулауы салдарынан сыртқы сектордың бағаларға қысым көрсетуі біршама әлсіреді. **Фискалдық ынталандыруға, тұрақты ішкі сұранысқа, жоғары инфляциялық күтулерге** байланысты **ішкі факторлардың** проинфляциялық әсері сақталып отыр.

Жүргізіліп отырған ақша-кредит саясаты елдегі инфляцияның одан әрі баяулауына ықпал етеді. Біздің жаңартылған болжамдарымыз бойынша, 2023 жылы **жылдық инфляция 11-14%** шегінде қалыптасып, 2024-2025 жылдары одан әрі баяулайды. **Реттелетін қызметтерге тарифтердің ұлғаюына қарай және жанар-жағармайдың қымбаттауы** баға деңгейіне тікелей және жанама әсер етуіне байланысты **инфляция бойынша болжам өсу** жағына қайта қаралды.

Ұлттық Банк екінші жартыжылдықта **базалық**

мөлшерлемені бірқалыпты және байыппен төмендету мүмкіндігін қарастырады. Біздің шешіміміз бағалардың нақты өсуінің болжамды бағалауға сәйкес келуіне, жанар-жағармай және тұрғын-үй коммуналдық қызметтері бағасының өсуінен болатын жанама әсерін ескере отырып базалық инфляцияның тұрақты баяулауына, инфляциялық күтулер динамикасына, сондай-ақ 2024-2025 жылдарға арналған бюджетті қалыптастыру кезінде бюджеттік қағиданы сақтауға байланысты қабылданады.

* * *

Құрметті депутаттар!

Ұлттық Банк макроэкономикалық тұрақтылықты қамтамасыз ету және инфляцияны одан әрі төмендету үшін Үкіметпен бірлесіп жұмыс жүргізуді жалғастырады.

Назарларыңызға рақмет!